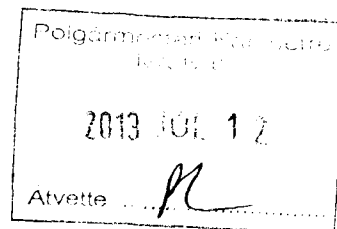


**BUDAPEST FŐVÁROS XV. KERÜLETI
ÖNKORMÁNYZAT
POLGÁRMESTERE**



KT ülés száma: 1-59-18 /2013.
Ikt. szám: 1-79-245 /2013.
Az ülés időpontja: 2013. július 17.

Hív.sz.:
Főépítész Iroda

**ELŐTERJESZTÉS
az új Rákospalotai Múzeum
helyszínének kijelöléséről és tervezési programjáról**

Tisztelt Képviselő-testület!

A XV. ker. Önkormányzat Képviselő-testülete 274/2011 (IV. 27.) sz. határozatával jóváhagyta a „Szembenézés és Irányváltás Bp. Főv. XV. ker. Önkormányzat Gazdasági-Társadalmi Programja 2010-2014” címmel előterjesztett Gazdasági Programot. Ebben a Közművelődésről szóló fejezetben hangsúlyosan szerepel a Rákospalotai Múzeum fejlesztése: célként megjelölve „a helyi múzeum bevonását a közművelődés programjaiba, a közgyűjtemény folyamatos gyarapítása mellett”; a programban szerepel „tervpályázat kiírása is egy új múzeum létesítésére Rákospalotán”.

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat a 1204/2012. (XII.19.) számú önkormányzati határozatával elfogadta a Középtávú Közművelődési Koncepciót. Ebben külön fejezet a „Rákospalotai Múzeum” jelenlegi helyzete, a vele kapcsolatos tervek. A koncepcióban szerepelnek a következő gondolatok:

„Rákospalotai Múzeum”, Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Helytörténeti Gyűjteménye – A több mint fél évszázada alapított közművelődési intézmény lényegében máig nem kapott igazi otthont. A Kossuth utcai, kis alapterületű, nedves, rossz állapotú épületet a 70-es, 80-as évek fordulóján bezárták. Hosszú szünet után a 90-es évek első felében Pestújhelyen, egy hajdani óvodaépületben nyitották meg újra a helytörténeti múzeumot. A szűkös körülmények nehezítik a gyűjtemény megfelelő elhelyezését, az állandó és időszakos kiállítások, a szakmai foglalkozások megvalósítását. Jellemzi az állapotokat, hogy az épületen kívül még külön raktárt is kell használni a Pestújhelyi úton. Bár az intézményegység hivatalos nevében mindhárom városrész szerepel, a dominánsan rákospalotai gyűjtemény pestújhelyi elhelyezése ellentmondásos, csak átmeneti megoldás.

„Rákospalotai Múzeum” Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Helytörténeti Gyűjteménye: A félévszázados „átmeneti” állapot után időszerű végleges elhelyezést találni az intézmény számára, melyre a legalkalmasabb helyszín a leendő rákospalotai városközpont. Az új helytörténeti gyűjtemény az állandó és időszakos helytörténeti kiállítások mellett közművelődési szerepkörrel is bírna, sőt képzőművészeti galéria is létesülne benne (Madarász Gyűjtemény, kortárs művészeti gyűjtemény).

Rákospalotai Helytörténeti Gyűjtemény

A Rákospalotai Múzeum alapítása 55 éve, 1958-ban merült fel, amikor egy munkacsoport vállalta Rákospalota helytörténeti vonatkozású dokumentumainak tervszerű gyűjtését. A főváros harmadik ilyen jellegű gyűjteménye 1960-ban Rákospalotai Múzeum néven kapott működési engedélyt, s azóta is az egyik legnagyobb helytörténeti gyűjtemény Budapesten. Az első működési helyszíne Rákospalotán a Kossuth utcában található, a barokk kistemplom

közvetlen szomszédságában. A Múzeum Kossuth utcai épületét életveszélyre hivatkozva kiürítették, a Múzeumot Pestújhelyre, a Pestújhelyi út 81-83. sz. alá, egy hajdani óvoda épületébe költöztették.

A Múzeum munkatársai, vezetői között olyan személyiségeket találunk, mint Vámbéry Gusztáv, Für Lajos.

A 70-es évek közepéig önálló intézményként, azóta pedig a Csokonai Művelődési Központ egyik telephelyeként működik.

A múzeum jelenleg „közérdekű muzeális gyűjtemény” besorolását, közgyűjteményi intézményként működik. (2/2010. (I. 14.) OKM rend. és 2012. CLII. tv 37/A § (1) bek.)

A Minisztérium által kiadott működési engedélyben meghatározott gyűjtőköreinek megfelelően történeti, néprajzi, képzőművészeti tárgyakat és dokumentumokat gyűjt. Az egyes gyűjteményi egységek is ezek alapján alakultak ki:

- néprajzi gyűjtemény (tárgy - fotó - irat - egyéb „adathordozó” formájában)
- történeti gyűjtemény (tárgy - fotó - irat - egyéb „adathordozó”)
- képzőművészeti gyűjtemény (tárgy - fotó - irat - egyéb „adathordozó”) - ezen belül értelemszerűen nincsenek elhatárolva a kortárs művek a már nem élő alkotók műveitől.

A kb. 6-7000 db-os gyűjtemény legnagyobb csoportját a néprajzi tárgyak (népviselet, bútorok, kerámiák) és a paraszti, mezőgazdasági munkaeszközök (kéziszerszámok, ekék, boronák, gépek) alkotják. A palotai kisipar történetére vonatkozó emlékek (az asztalos, lakatos, kovács, cipész stb. műhelyek szerszámai és termékei) teszik ki a második legnagyobb gyűjteménycsoportot. A gyűjtemény ezen szekcióinak bővítése helyhiány miatt nem folytatható, pedig jelentős értékek lelhetők fel még mindig mind Rákospalotán, mind Pestújhelyen. Az újpalotai lakótelep is immár 40 éves múltra tekint vissza, s az ottani életforma dokumentálásának lehetőségeit tekintve „a huszonnegyedik órában” járunk. Az ottani szűkös tárolási viszonyok és az ott élő lakosság fluktuációja következtében a tárgyi világ emlékei elveszőben vannak, pedig ez is egy nagy korszak (volt) a kerület történetében.

A képzőművészeti alkotások többsége a valaha a kerület területén élt művészekről származik (jelentősebbek: Turáni Kovács Imre és Kocsis András Kossuth-díjas szobrászművészek, Kirchmayer Károly szobrászművész, Mohácsi Győző, Mohácsi Ferenc, Peti János, Fáy Győző, Thurmayer Sándor, Madarász Adeline festőművészek). Külön egység a Madarász-hagyaték, melyet nagyrészt a művész Rákospalotán élő leánya, Madarász Adeline és az ő örököse, Dr. Borsos Józsefné adományozott a múzeumnak. A gyűjtemény Madarász Viktor 21 festményét, továbbá a művész hajdani párizsi lakásának berendezési tárgyait, ill. fotó- és írásos dokumentumanyagot is tartalmaz, valamint más művészek, többek között Székely Bertalan alkotásait. A gyűjteményből 2013. márciusában a XVII. kerületben, az Erdős René Házban egy gyűjteményes kiállítást rendeztek. Ez megmutatta azt, hogy a gyűjtemény állandó kiállításra érett kiállítási anyag, amelyet a Magyar Nemzeti Galéria raktáraiban őrzött, kiállításra nem kerülő képekkel gazdagítani lehet. Fontos megjegyezni, hogy 2017-ben lesz Madarász Viktor halálának 100. évfordulója, melyre kedvező lenne egy kiállítással megemlékezni.

Helytörténeti vonatkozású anyag a legkülönbözőbb település-, intézmény-, családtörténeti írásos (jegyzőkönyvek, szerződések, számlák stb.) és nyomtatott dokumentumokból (könyv, évkönyv, újság, plakát stb.), térképekből, tervekből, fényképekből, képeslapokból, magnetofon- és videokazettákból (interjúk, események), filmekből és mágneslemezekben tárolt anyagból (adattárak, kéziratok stb.) áll; időben a legkorábbi dokumentumtól (Palota Helység Urbárioma 1770.) a legutóbb megjelent helyi lapokig, a kábeltelevízió által készített és

bemutatott filmekig terjed. Ez az anyag és a Múzeum által rendezett számos helytörténeti vonatkozású kiállítás anyaga alkalmas arra, hogy közművelődési vonatkozásokkal bíró interaktív kiállítás alapja legyen.

Az önkormányzat 2011-2012-ben Rákospalota Városközpontra városépítészeti ötletpályázatot írt ki „A vasúttól a sportcélú városközpontig” címmel, melynek programjában, megoldandó tervezési feladatai között szerepelt a Rákospalotai Múzeum helykijelölése. A legtöbb pályázó - a díjazottak és megvételre kerültek - a helytörténeti múzeum telepítését a Kossuth szobor mögötti területen javasolta. A Bíráló bizottság a záró jelentésében Deák utca Fő út Bácska utca által határolt központi tömb foghíjainak beépítésével kapcsolatban azokat a terveket ítélte jobbnak, amelyek a tömb telekállományát megtartották, a hangsúlyos pontokban karakteres építészeti javaslatot tettek:

- A Kossuth szobor mögötti területen olyan intézményi beépítési javaslatot tettek, amelyek határozott térfalat képeznek és a Wágner Manó tér felé átjárást, átlátást biztosítanak, úgy, hogy a tömbön keresztül vezető keresztirányú gyalogos kapcsolat és az átjárás közösségi funkcionális tartalommal is bír.

A jelenlegi helyzet

A Rákospalotai Múzeum jelenleg a Pestújhelyi út 81-83. számú, 83490 hrsz. alatti, mintegy 1300 m²-es telken helyezkedik el. Az épület alapterülete mintegy 360 m². A Múzeumnak ezen kívül rendelkezésére áll egy raktározásra szolgáló épületrész a Sztárai tér Neptun utcai sarkán.

Az egykori óvodai helyiségek átalakítása csak részben történt meg, ezért **a kiállítóterek is szétszabdaltak és szűkösek, a raktárak kifejezetten kicsik**, ezért zsúfoltak, a szakmai elvárásoknak megfelelő raktározás nem valósítható meg, még az állományvédelem szempontjából fontos preventív konzerválás sem! (Ideális esetben a raktárak mérete messze meghaladja a kiállítótereket)

Nincs olyan helyiség:

- ahol a kutató leülhetne kutatni, megfelelő méretű asztalon - a közművelődési tv. ezt is előírja,
- ahol múzeumpedagógiai/m. andragógiai/egyéb előadásokat/foglalkozásokat lehet tartani - noha a közművelődési tv. ezt is előírja. Jelenleg a kiállításban tudunk max. 20-25 főt leültetni, ezt az installáció rendszerint megsínyli,
- nincs installációs raktár (a kiállítási alapanyagok, posztamensek, paravánok, látogatói székek az udvari faházban és a pincében vannak elhelyezve - állandó nedvességnek vannak kitéve),
- nincs karbantartói műhely, raktár (a gondnok kolléga az egyébként is rossz állapotban lévő faházban dolgozik - télen is, a tisztítószereket, vegyszereket nem tudjuk elkülönítve tárolni),
- nincs restaurátor műhely (a „múzeum” besorolás megszerzéséhez alapkövetelmény!),
- nincs közönségszolgálati tér (jegypénztár, ruhatár) - 1 db fogas van a kiállítóter elején elhelyezve, pl. iskolai csoportok nem tudják letenni a kabátjukat és hátizsákjukat),
- nincs közösségi tér (találkozóhely).

A tervezett helyszín adottságai

A Rákospalotai Múzeum javasolt helyszíne az Önkormányzatunk tulajdonában lévő Fő út 47. számú, 87695 hrsz. alatti ingatlan. Az ingatlan a Rákospalotaiak számára nagyon kedves

Kossuth szobor mögötti háromszög alakú terület. Az emblematikus helyszín a rákospalotai hagyományos földszintes beépítést kell kövesse. Ezt indokolja a Nagytemplom közelsége, a Fő út védett utcaképe, a még meglévő falusias, kisvárosias beépítés.

Az ingatlan VK/XV/2 városrészközponti övezetben fekszik. Beépíthetősége a jelenleg érvényes övezeti paraméterek szerint 50 % lehet. Ez a közel 2000 m² nagyságú telken 1000 m² nagyságú földszinti beépítést tesz lehetővé.

Az övezetben biztosított szintterületi mutató 2,0 m²/m² értéke túlzó, mivel a környezetet meghatározó hagyományos rákospalotai beépítés karaktere jellemzően földszintes, 5,0-5,5 m párkánymagasságú. A kialakult és figyelembeveendő beépítés megtartása érdekében legfeljebb földszint + tetőtérbeépítéses, a telekbelsőben földszint + egy emeletes épület építése javasolt. Ezen tömeg közel 1600-1800 m² bruttó szintterületű épület építését teszi lehetővé.

Az ingatlanon jelenleg meglévő, mintegy 240 m² alapterületű, karakteres homlokzati elemekkel rendelkező földszintes épület – amennyiben a Múzeum létesítésére később kiírásra kerülő tervpályázat javaslatai ebbe az irányba mutatnak – a tervezési programba önálló gyűjteményi elem befogadására kialakítható.

A Múzeum tervezési programja

A múzeum a kultúra megőrző alapintézménye, a közösség tárgyiasult emlékeinek mindenki számára hozzáférhető tárháza. Valóságosan közösségi intézmény, hiszen a gyűjtemény a kezdetektől társadalmiasult, az első pillanatoktól kezdve a „köz”-é, minden egyes darabját az itt élő, a települést otthonuknak tekintő polgárok ajánlották fel.

Olyan intézményt kell létesíteni, mely épület-adottságaiban és infrastruktúrájában is a kultúra-megőrző, értékközvetítő és kultúra-teremtő feladatokat XXI. századi minőségben képes ellátni. A leendő múzeum közösségi tér is, amely a konkrét szakmai szolgáltatásain kívül a település közösség-igényét számtalan egyéb módon is szolgálja.

A Rákospalotai Múzeum tervezési programja egyrészt a meglévő gyűjteményi elemekre épül, másrészt olyan új elemekkel bővül, amelyekre az identitás erősítése érdekében van szükség.

Ilyen elem a gróf Károlyi Sándor emlékszoba, ahol Rákospalota fejlődésében jelentős szerepet vállaló Károlyi családnak, benne kiemelten a XIX. század második felében élt rendkívüli személyiségnek állítunk emléket. Károlyi Sándor nevéhez fűződik többek között a Hangya szövetkezet, Istvántelek, a lóvasút stb. kialakítása, létrehozása.

Szintén új elem a Madarász Gyűjtemény állandó helyszíne, amely a XIX. századi historikus festészet más, neves művészeinek is teret adhat.

A Múzeum alkalmas lehet a kerületben élő és dolgozó képzőművészek műveinek állandó és időszakos kiállítására, egyéb rendezvények befogadására is.

A múzeum részletes programját az előterjesztés 1. számú melléklete tartalmazza.

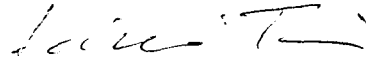
A Rákospalotai Múzeum tervezett helyszínre költöztetése után a jelenlegi Pestújhelyi út 81-83. sz. alatti ingatlanon alakítható ki a Pestújhelyi Helytörténeti Gyűjtemény és Identitásház, amelynek számos olyan rendezvénye van, amely ehhez a helyszínhez kötődik. Ilyen pl. a tavaszi és őszi kerti tárlat, a pestújhelyi időszakos kiállítások (pestújhelyi vendéglősök, orvosok, pedagógusok, mozik, újságok stb.). Ezen túlmenően Pestújhelynek van olyan markáns helytörténete, amelyet állandó kiállításban be lehet mutatni.

A következő lépések

A Rákospalotai Múzeum építésére építészeti ötletpályázat kiírása, amelynek az eredményeivel az ütemezett megvalósítást lehet megoldani. A tervpályázat lebonyolítására a városközpont szabályozási terv elfogadását követően kerülhet sor.

Kérem a képviselő testületet az előterjesztés megtárgyalására és az ehhez kapcsolódó döntések meghozatalára.


Budapest, 2013. július "....".



László Tamás
polgármester

Melléklet:

1. Tervezési program

- (1) Témafelelős: Főépítési, Városfejlesztési és Üzemeltetési Főosztály -
Főépítési Iroda 
Intézményfelügyeleti és Humán Főosztály
- (2) Egyeztetésre megküldve: Közgazdasági Főosztály – Költségvetési Csoport
- (3) Bizottságok:
- | TVÉK | SZCST | PJ | KKES |
|------|-------|----|------|
| X | | X | |
- (4) Jegyzői láttamozás: 2013. év július hó ... nap Aláírás:
- (5) Meghívandók: Rákospalotai Múzeum vezetője – Kiss Emília

Határozati javaslatok:

A Képviselő-testület úgy dönt, hogy

1. az új Rákospalotai Múzeum helyszínéül az Önkormányzat tulajdonát képező, a Bp. XV. ker., Fő út 47. szám alatti, 87695 hrsz-ú ingatlant jelöli ki.

Határidő: 2013. július 17.

Felelős: polgármester

2. a Rákospalotai Múzeum létesítéséhez készített, 1. számú mellékletben megfogalmazott tervezési programot elfogadja.

Határidő: 2013. július 17.

Felelős: polgármester

2. felkéri a Polgármestert, hogy az új Rákospalotai Múzeum megvalósítása érdekében készíttesse el annak ütemtervét.

Határidő: 2013. december 31.

Felelős: polgármester

Hiv. jogszabály:

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 23. § (5) bek. 5. és 13. pontja.

A határozatok elfogadásához egyszerű szavazattöbbség szükséges!

Bh C

Rákospalotai Múzeum tervezési programja

A múzeum a kultúra megőrző alapintézménye, a közösség tárgyiasult emlékeinek mindenki számára hozzáférhető tárháza.

Olyan intézményt kell létesíteni, mely épület-adottságaiban és infrastruktúrájában is a kultúra-megőrző, értékközvetítő és kultúra-teremtő feladatokat XXI. századi minőségben képes ellátni. A leendő múzeum közösségi tér is, mely a konkrét szakmai szolgáltatásain kívül a település közösség-igényét számtalan egyéb módon is szolgálja.

A Múzeumban elhelyezendő funkciók és tervezett alapterületi helyigények

- Néprajzi gyűjtemény	230-250 m ²
- Mezőgazdasági eszközök bemutatása	100-120 m ²
<i>jelentős mértékben szabadtéren, tornác, fedett színben elhelyezhető gyűjtemény</i>	
- Palotai kisipar, vendéglátó ipar bemutatása	200-220 m ²
- Helytörténeti gyűjtemény, dokumentumtár	80- 90 m ²
<i>a helytörténeti gyűjtemény és dokumentumtár (hely-, család-, intézmény- stb. történeti dokumentumok, térképek, fényképek, interjúk, CD-k, filmek stb.) jelentős része raktárban helyezhető el</i>	
- Gróf Károlyi Sándor emlékszoza	80- 90 m ²
- Madarász gyűjtemény	150-170 m ²
- Kortárs képzőművészeti gyűjtemény, jelenkori művészeti galéria	120-140 m ²
- Időszakos kiállítások számára szolgáló terek	100-120 m ²
- Interaktív közművelődési múzeumi helyszínek, oktatókabinet	80- 90 m ²
- Fogadó és kiszolgáló terek, kávézó (időszakos kiállítási terek egyben)	220-240 m ²
- Földszint és tetőtér beépítés, I. emelet összesen	1360-1530 m²
- Raktárak, műhelyek (elsősorban pinceszinten)	520-550 m ²
- Gépkocsitároló (előírásoknak megfelelően méretezve)	500-550 m ²
- Pinceszint összesen	1100-1200 m²

Kiállító udvar, rendezvénytér

a telek 35 %-os zöldterületi minimum értékének figyelembe vételével

kiállító udvar	230-240 m ²
rendezvény tér	370-390 m ²
zöldfelület, parkosított terület	250-270 m ²
- Belső udvar, szabad terület összesen	850-900 m²

Épület:

Az épület kialakításánál cél az A, vagy A+ energetikai minősítés elérése. Az épületet tájolásával, árnyékoló rendszer alkalmazásával, a környező növényzet tervezett kialakításával az optimális energia felhasználás irányába kell mozdítani.

Az épület egészét a közterületről való megközelítését, valamint bejáratait a komplex akadálymentesítés szempontrendszerére alapján kell kialakítani.

Parkolás:

Az előírások értelmében kötelezően parkolóhelyeket kell kialakítani az építési telek területén lehetőség szerint terepszint alatt.

Az akadálymentesítés irányelveinek figyelembe vételével a parkolók közül 1 db akadálymentes parkolóként alakítandó ki, a bejáratoktól max. 50 m-es távolságban.

Parkoló számítás: (253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 4. számú melléklet 9. bekezdésének alapján), valamint a 39/2005. (XII. 23.) ök. rendelet - a Budapest Főváros XV. kerület parkolási rendjéről – (5) bekezdésének figyelembe vételével.